

כלכלה

ואשק

מבצע להגברת ייצור החלב בחבל התיכון של המחלקה להתישבות

דו"ח ביניים לתקופה ינואר—יוני 1975

תקפת בדו"ח של המרכז לתכנון, שיווק ומשקי התכנית ב-1.2 מיליון ליטרים יותר בתקופה ינואר—יוני 1975 לעומת התקופה המקבילה אש-תקד — עליה של 22%. כמות החלב המתוכננת לשיווק בתקופה אפריל—יוני 1975 היתה 3,693,677 ליטר והכמות ששווקה היתה 3,634,212 ליטר, סטיה של 2%— בין התכנון לביצוע. סטיה זו מוסברת על-ידי שינוי דומה במספר החולבות. בתקופה המקבילה ב-1974 שווקה כמות של 2,905,200 ליטר. בחדשים אפריל—יוני 1975 היה לפיכך גידול של כ-730 אלף ליטר המהווה תוספת של 25%.

ביחס לתקופה ינואר—יוני 1975 בכללותה — הכמות המתוכננת לשיווק היתה 6,838,932 ליטר ושיווק למעשה 6,111,877 ליטר, היינו סטיה של 11%— הסטיה העיקרית היתה בשלושת החדשים הראשונים (ינואר—מרץ 1975) ואת סיבותיה פירטנו בדו"ח הקודם. בתקופה ינואר—יוני 1974 שווקה כמות של 4,998,615 ליטר, כלומר בתקופה המקבילה ב-1975 היתה תוספת של 1,115,262 ליטר (22%).

לפי התכנון היו צריכות להיות במשקי החבל בתקופה אפריל—יוני 1975 בממוצע 3,110 חולבות. בפועל היו 3,015 חולבות, היינו סטיה של

ענף רפת החלב מתלבט בשנים האחרונות בבעיות רווחיות חמורות. קיים פער מקצועי וטכנולוגי בולט בין ההישגים בהתישבות הצעירה לבין אלו של ההתישבות הוותיקה והסקטור הקיבוצי. פער זה בא לידי ביטוי בעיקר במדד התנובה הממוצעת לחולבת. התופעה החמורה היא בכך, שבשנים האחרונות אין התקדמות טבעית ממשית לשינוי המצב. ההתיקרות התלולה במחירי התשומות וההשקעות והעובדה, שכדי להגיע ליחידת רפת רנטבילית יש צורך בהשקעות גדולות, האירו במשנה חריפות בעיה זו ויצרו מצב בו רפתן, אשר לא ישיג תנובה ממוצעת של 5,000 ליטר לפרה חולבת, לא יוכל להתפרנס מהרפת.

סקרים בשדה הראו, שאין לסמוך על „ההתפתחויות הטבעיות“, והרפתנים בכוחות עצמם לא יוכלו לחולל את השינוי הנחוץ. יש צורך לנקוט בגישה חדשנית לגבי נושאי ההדרכה, המימון והתכנון. דו"ח המעקב השני מתייחס לחדשים אפריל—יוני 1975, תקופה שבה יכולה היתה כבר להשתקף בשדה הפעילות של התכנון, ההדרכה והמימון.

נתוני שיווק החלב מבליטים שתי מגמות יסודיות היכולות להצביע על הישגי התכנית. למרות מגמת הידרדה בשיווק החלב במושבים, כפי שהיא משי-

17%— סטיה זו מסבירה לדעתנו חלק מהכשלון בביצוע התכנון לגבי התנובה הממוצעת לחולבת.

ב-16 מושבים תוכננה זריעה ושתילה של 1,123 דונם מספוא עד ליום 1.7.75. נזרעו למעשה 1,002 דונם, כלומר כ-90% מהמתוכנן. יש לציין, שזהו מדד ביצוע טוב למדי בהתחשב בעבר, ויש ליחס זאת לקיומו של לוח-ירק שנתי מסודר לכל משק ולהדרכה הרצופה. ברצוננו לציין, שקיימות גם סיבות אובייקטיביות לאי העמידה בתכנון. חלק מהרפתנים אינם בעלי כלים משלהם ונאלצים לש- כור מכונות ממקורות חיצוניים, אשר לא תמיד מקפידים לעמוד בלוח הזמנים.

לאור המצב העגום, ששרר ברפתות בשנה שחל- פה, ייחסנו חשיבות מיוחדת לרכישות מספיקות של שחת וקש. התכנון לגבי 14 מושבים היה לר- כוש או לגדל באופן עצמי 3,055 טון שחת. נרכשו או נאספו מהשטחים 2,490 טון וחסרו עוד כ-565 טון, שהם כ-20%. חלק מהמחסור נובע מאי- אפשרות פיסית למצוא שחת מתאימה במחירים סבירים ומהאמרת המחירים לקראת סוף יוני עד ל-900 ל"י לטון. תוכנן לרכוש כמות של 4,859 טון קש, ונקנו בפועל 3,588, היינו ב-25% פחות מהמתוכנן. מאחר ובתקופת הכנת הדו"ח היו חלק מהמתישבים אמורים לקבל עוד קש, הרי יתכן כי נתונים אלה אינם סופיים; אולם יש להקפיד להזמין עוד קש, בייחוד לאור העובדה שקיימים עודפים ומחירו ירד.

המדד החשוב ביותר להצלחת התכנית הוא התנובה הממוצעת לחולבת. בשנה שלפני החלת התכנית הניבה פרה ממוצעת בחבל התיכון, לת- קופה ינואר-יוני 1974, כ-1,740 ליטר (ממוצע שנתי של 3,870 ליטר). במסגרת התכנית הניבה פרה, בתקופה המקבילה בשנת 1975, כ-2,080 ליטר, היינו עליה של כ-340 ליטר לחולבת. לת- קופה אפריל-יוני 1975 תוכנן שחולבת תניב בממוצע 1,190 ליטר, והיא הניבה בפועל 1,210 ליטר (+2%). לגבי התקופה כולה (ינואר-יוני 1975) — תוכנן שחולבת תייצר בממוצע 2,300 ליטר, ואילו למעשה היתה התנובה 2,080 ליטר; סטיה של 10%—.

3%— בשלושת החדשים שקדמו היו בממוצע 2,846 חולבות, כלומר תוספת ממוצעת של 169 חולבות (+6.0%). לתקופת ששת החדשים ינ- ואר-יוני 1975 התכנון הראה שתהיינה בממוצע 2,973 חולבות ואילו בפועל היו 2,933, סטיה של 2%— הרכב הראשים ל-1.7.75 היה: 3,105 חול- בות, 555 מבכירות, 1,439 עגלות ו-8,711 עגלים. המספר המתוכנן של ראשי בקר היה 5,955 ובפועל היו 5,969 ראשים, היינו סטיה של 0.2%+.

הנתונים על מספר הראשים בפועל ועל שיווק החלב לתקופה אפריל-יוני 1975 מצביעים על תיאום כמעט מלא בין התכנון לביצוע וזהו הישג נוסף של התכנית. ישנה כאן הוכחה, שלמרות הגרישה הקיימת בחלק מהמופדות, יש לתכנן תפ- קיד מרכזי בהכוונת הפעילות בשדה, וחבל שלא נעשה שימוש נמרץ במכשיר זה בשנים האחר- נות. קביעת יעדים מתאימים משפיעה על ההת- נהגות בשטח.

אחת ממטרות התכנית היתה להגביר את ההזנה במזון מרוכו. נראה, שמטרה זו עדיין לא הושגה במלואה, אם כי יש שינוי בהתנהגות הרפתנים בתקופה אפריל-יוני לעומת ינואר-מרץ. הס- טיה במשיכות התערובת ברבע הראשון היתה 21.6%— לעומת 14%— ברבע השני. מאחר ומס- פר הראשים היה דומה למתוכנן, הרי יש להניח שאי ההקפדה על השימוש בתערובת מתבטאת בשיווק החלב.

נראה לנו, שברוב המשקים אין מספקים כמות מספקת של יחידות מזון ממספוא משקי לקיום הגוף במרבית חדשי השנה, והרפתנים עדיין לא הכירו בעובדה, שצריך להשלים עוד כיחידה- שתיים תערובת לקיום הגוף. ההדרכה צריכה לר- אות בשינוי התנהגות זו משימה ראשונה במעלה.

בתכנון נקבעה צריכה של 3,243 טון תערובת בתקופה אפריל-יוני 1975, ואילו בפועל הש- תמשו ב-2,784 טון; סטיה של 14%— לגבי התקופה כולה תוכנן להשתמש ב-5,816 טון תע- רובת ומשכו בפועל 4,835 טון, היינו סטיה של

לסיכום — ברצוננו להעיר, שלמרות הופעת ניצנים להישגים — יש עדיין לפעול רבות „בשדה“ לשינוי המצב ולשיפורו.

אנו מתכננים לאסוף בקרוב את הנתונים הכספיים הרלבנטיים, כדי לקיים דיון על זרימות האשראי ושינוי בחוב החברים.

תקוותנו היא, שהמטפלים בענף ילמדו מנתונים אלו וירחיבו את המבצע ויעמיקוהו.

מלכה שומר ופאולו ליסקר

המחלקה להתישבות,
הסוכנות היהודית,
חבל התיכון, רחובות.

התכנון קבע שיש להוסיף לפרה 0.91 ק"ג תערובת לייצור כל ליטר חלב נוסף. למעשה הוסיפו בתקופה ינואר-יוני 1975 רק 0.84 ק"ג, כ-70 גר' פחות מהמתוכנן. אפשר לאמר, שלקראת הרבע השני של השנה חל שיפור בהתנהגות הרפתנים. הרבע הראשון היה קשה מאד מבחינת הרפת והסיבות ידועות. אם יקפידו בעתיד למשוך את כמויות התערובת המתוכננות ולמלא אחר הוראות ההדרכה — נוכל בעתיד לייצר את כמות החלב המתוכננת.

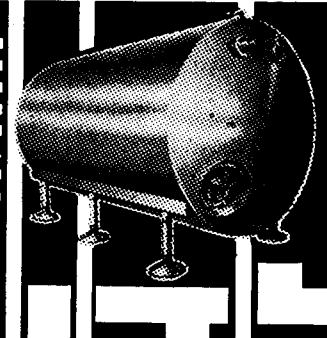
מאחר ואנו רואים בהדרכה נכונה אחד האמצעים לקידום הענף, הקדשנו לנושא זה פרק מיוחד בדו"ח.

למחלבות קיבוציות ומושבות

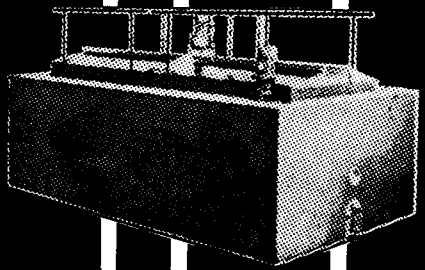
לשרות משקי החלב

פ

חרושת פלדות בנ"מ
גין חרוד מאוחד
טב. 2-065-81641
משרד מכירות:
רח' חיסין 9 ת"א
טלפון: 28 2369

כלדות

מצנן לוחות בני מלוחות פלדת אל-חלד לצינון מהיר של החלב

יוזמים בנכחים
מ 4,000 ליטר עד 24,000 ליטר מתאימים באופן מיוחד לתחנות איסוף חלב בהן נדרש קירור של כמויות גדולות